

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **D. Š.** zastoupeného JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M, advokátem se sídlem Oveňecká 33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 7. 2019, č. j. OAM-994/ZA-P07-K02-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2019, č. j. 4 Az 43/2019 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna ustanoveného advokáta **se určuje** částkou 8.228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Rozhodnutím ze dne 22. 7. 2019 neudělil žalovaný žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce u Městského soudu v Praze, který žalobu zamítl.

[3] Městský soud uvedl, že ve vztahu k mezinárodní ochraně nejsou u žalobce obavy z SBU (ukrajinské tajné služby) důvodné. Žalobce je ročním dítětem a ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by malým dětem ze strany SBU hrozilo pronásledování či vážná újma, a to ani za situace, kdy se jejich otec měl účastnit války. Obavy žalobcových rodičů z SBU byly žalovaným zkoumány v jiných řízeních a byly rovněž shledány nedůvodnými ve smyslu azylového práva.

[4] Vzhledem k tomu, že žalobcovi rodiče pochází z města M., zabýval se městský soud i možností žalobcova vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny. Městský soud uvedl, že ekonomické, sociální, administrativní a jiné potíže vnitřně přesídlených osob, by musely dosahovat zcela mimořádné úrovně, aby vnitřní přesídlení znemožňovaly; zároveň by vnitřní přesídlení museli čelit takovým problémům, jež by byly zásadním způsobem disproporční vzhledem k ostatním občanům státu, což soud neshledal.

[5] Soud shrnul poznatky z informace Odboru azylové a migrační politiky ze dne 20. 2. 2019 a informace LANDINFO ze dne 19. 12. 2017, z nichž vyplývá, že ukrajinská vláda učinila řadu legislativních kroků, vnitřně přesídlené osoby se mohou registrovat, s čímž je spojeno poskytnutí sociální podpory, během procesu žádosti o registraci mají vnitřně vysídlené osoby nárok na bezplatnou právní pomoc, v září 2017 došlo ke zjednodušení postupu pro vyplacení podpory pro vnitřně vysídlené osoby, v roce 2018 byl zvýšen příspěvek pro vnitřně vysídlené osoby, měsíční státní příspěvek je vyplácen ve výši 440 hřiven za osobu schopnou práce a 1000 hřiven pro dítě, státní orgány se vnitřním přesídlencům snaží zajistit i přístřeší, stát se formou půjčky bude podílet až na 50 % financování sociálního ubytování pro vnitřní přesídlence, většina vnitřních přesídlenců žila v soukromém ubytování či ubytování poskytnutém dobrovolnými dárci, k ubytování se užívala i přestavěná nebo nově upravená zařízení (tzv. kolektivní centra); v zemi též působí řada neziskových, nestátních místních i mezinárodních organizací, jež hájí zájmy vnitřních přesídlenců a pomáhají jim. Zhruba polovinu vnitřních vysídlenců tvoří rodiny s dětmi, vysídlené osoby mají přístup ke školní výuce a zdravotní péči víceméně na stejné úrovni jako místní obyvatelstvo. Celkem 61 % vysídlenců bydlí v nájmu, 23 % v hostitelských rodinách a 4 % v kolektivních/přijímacích střediscích. Daří se i zprostředkovat práci, takže oproti předchozím obdobím vzrostl podíl zaměstnaných vysídlenců.

[6] Soud konstatoval, že podklady zmiňují určitou míru diskriminace vnitřních přesídlenců stran zaměstnání a ubytování, přesto nelze alternativu vnitřního přesídlení shledat nevhodnou. Vnitřně vysídlené osoby nějakou formu ubytování nachází a i přes jistou diskriminaci z velké části bydlí v ubytování soukromém. Ohledně nalezení zdrojů obživy se poměry vnitřních přesídlenců neustále zlepšují, nalezlo-li navíc práci 46 % vysídlenců oproti 61 % před vysídlením, nejedná se o natolik zásadní propad, aby to z vnitřního přesídlení učinilo nevhodnou možnost, zřetel je třeba brát též na významný nárůst dlouhodobě zaměstnaných osob (pracujících déle než rok).

[7] Žalobce je zdravý a navíc žije v úplné rodině, oba rodiče jsou zdraví, svéprávní, praceschopní a v produktivním věku. Podle informace LANDINFO ze dne 19. 12. 2017 tvoří rodiny s dětmi zhruba polovinu všech vnitřních přesídlenců; dle soudu tedy není proč se domnívat, že by žalobcova rodina byla oproti ostatním vnitřně přesídleným rodinám s dětmi jakkoliv znevýhodněna. Soud poukázal též na skutečnost, že možnost vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny setrvale uznává také Nejvyšší správní soud (např. usnesení ze dne 19. 9. 2019, č. j. 6 Azs 152/2019 - 33).

[8] Soud uzavřel, že žalovaný se reálnou možností žalobce vnitřně přesídlit řádně zabýval a přihlédl k jeho nezletilosti, v důsledku čehož posuzoval situaci celé rodiny (tj. žalobce a obou rodičů). Žalovaný explicitně nesdělil, že aplikuje tzv. čtyřstupňový test

pokračování

k vhodnosti vnitřního přesídlení, avšak všem krokům testu se fakticky věnoval a i z podkladů obsažených ve správním spisu vyplývá, že žalobcova individuální situace všemi kroky testu s úspěchem projde.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[9] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[10] Kasační stížnost považuje stěžovatel za přijatelnou, neboť se dotýká otázky využití možnosti přesídlení osobami z východu Ukrajiny, které byly v minulosti pronásledovány ukrajinskou vládou ovládanými složkami a tato otázka nebyla dosud v judikatuře řešena, a dále proto, že v důsledku pochybení městského soudu došlo k zásahu do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[11] Městský soud se dle stěžovatele nevěnoval výkladu pojmu sociální skupina dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel má za to, že jej a jeho rodinu lze pod tento pojem podřadit. Sociální skupinou jsou osoby pocházející z oblasti Doněcka a Luhanska, o to více pak přímí účastníci bojových operací, které se na území ovládaném centrální vládou potýkají se značnými existenčními problémy, násilím a odsudky z řad majoritní společnosti. Městský soud i správní orgány nesprávně posoudily stěžovatelovy obavy, že bude pronásledován z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu.

[12] Na stěžovatele a jeho rodinu mělo být nahlíženo jako na zranitelné osoby dle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, což správní orgány ani městský soud nereflektovaly.

[13] Stěžovatel dále namítá, že nebyla dostatečně posouzena otázka možnosti a reálnosti vnitřního přesídlení jeho rodiny. Stěžovatel setrvává na tom, že státní pomoc vnitřně vysídleným osobám je nutno považovat za zcela nedostatečnou, a to zejména u osob, které jsou vyloučeny z možnosti výkonu výdělečné činnosti např. z důvodu nutnosti osobní péče o dítě. Stěžovatel odkazuje na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2018, č. j. 4 Az 26/2017 - 50, který osvědčuje stav vnitřně vysídlených osob. Dle stěžovatele tak nejsou splněny podmínky pro vnitřní přesídlení dle rozsudku NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74.

[14] Závěrem stěžovatel uvádí, že vzhledem k současným opatřením proti šíření nemoci COVID-19 není jasné, zda a kdy by se mohla jeho rodina na území domovského státu přemístit a jaké vyhlídky by je tam čekaly.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na svoje rozhodnutí a rozsudek městského soudu, které byly dle jeho názoru vydány v souladu s právními předpisy.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy

stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[17] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Stěžovatel považuje svou kasační stížnost za přijatelnou, neboť se domnívá, že otázka možnosti vnitřního přesídlení osob z východu Ukrajiny nebyla dosud judikaturou řešena.

[19] Nejvyšší správní soud se s takovým hodnocením neztotožňuje. Kasační soud se již v minulosti obecně vyjadřoval k podmínkám využití vnitřního přesídlení žadatelů o mezinárodní ochranu. Například na rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, ostatně poukázal i sám stěžovatel. Judikatura Nejvyššího správního soudu pak opakovaně řešila i případy, kdy osoby, u nichž byla shledána možnost přesídlení, pocházely právě z oblastí Doněcka a Luhanska, např. krajským soudem citované usnesení ze dne 19. 9. 2019, č. j. 6 Azs 152/2019 - 33, či ze dne 28. 3. 2018, č. j. 10 Azs 12/2018 - 31. Nelze sice vyloučit výjimečné případy, kdy lze o možnosti vnitřního přesídlení pochybovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016 - 94), nic však nesvědčí o tom, že by stěžovatelův případ mezi takové výjimky patřil. S ohledem na skutečnost, že stěžovatel je dítětem v nízkém věku, zaměřil se správní orgán i městský soud správně na posouzení situace celé jeho rodiny a neshledal mimořádné okolnosti, pro které by vnitřní přesídlení nebylo možné. Odkaz stěžovatele na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2018, č. j. 4 Az 26/2017 - 50, není případný, neboť ten se zaprvé týká jiného období (rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na začátku roku 2017), za druhé městský soud žalovanému zejména vytknul nedostatečné posouzení změny rozhodných okolností ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, neboť se jednalo o otázku neprodloužení doplňkové ochrany.

[20] Městský soud otázku možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele posoudil v souladu s výše uvedenou judikaturou a Nejvyšší správní soud tak neshledal žádné pochybení, které by mohlo vést k zásahu do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[21] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že osoby pocházející z východní části Ukrajiny lze považovat za sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu a že městský soud se této otázce nevěnoval. Stěžovatel však tuto námitku v řízení před městským soudem nevzněsl. Řízení před správními soudy je ovládáno zásadou dispoziční, tedy dle § 75 odst. 2 s. ř. s. soud přezkoumává napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů. Městskému soudu tak nelze vytýkat, že se takovou otázkou nezabýval.

pokračování

Zároveň je tato kasační námitka nepřipustná dle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel ji neuplatnil v žalobě, ač tak učinit mohl. Stejným způsobem je třeba posoudit námitku, že na stěžovatele a jeho rodinu mělo být pohlíženo jako na zranitelné osoby.

[22] Nejvyšší správní soud dodává, že otázku pronásledování stěžovatelových rodičů, na jejichž výpovědi je navázán stěžovatelův azylový příběh, posuzoval žalovaný a následně též městský soud v samostatných řízeních. Městský soud obě žaloby zamítl. Kasační stížnost matky stěžovatele Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost usnesením ze dne 22. 5. 2020, č. j. 8 Azs 260/2019 - 45, kasační stížnost otce pak usnesením ze dne 22. 5. 2019, č. j. 2 Azs 89/2019 - 20, pro nedoložení povinného zastoupení pro řízení o kasační stížnosti.

[23] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že opatření proti šíření nového koronaviru Sars-Cov-2 mohou za určitých okolností ztěžovat stěžovateli a jeho rodině vycestování zpět do země původu, případně snahu usadit se v jiné části země, jedná se však o skutečnosti, které vznikly až po vydání rozhodnutí žalovaného i městského soudu. Domnívá-li se stěžovatel, že jsou relevantní z hlediska posouzení udělení mezinárodní ochrany, má možnost podat novou žádost dle § 11a zákona o azylu.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[26] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2020, č. j. 6 Azs 14/2020 - 23, ustanoven zástupcem advokát JUDr. Maroš Matiaško, LL.M. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) částkou 2x 3.100 Kč za 2 úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti, a dále částkou 2 x 300 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Výše odměny tedy činí celkem 6.800 Kč. K této částce je třeba připočíst DPH ve výši 21 %, tedy 1.428 Kč, jíž je advokát plátcem. Celkem tedy bude advokátovi vyplaceno 8.228 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu